

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Utbildningscenter
AUTISM

Therese Waldenborg

Att skapa goda liv

www.ucautism.se

Makten att formulera vad som är problem och vad som är lösningar

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

PERMA – vad är det?

- Martin Seligman
- Positiv psykologi - vetenskapen om vad som gör livet värt att leva

"not the absence of misery, but the presence of 5 things" = PERMA

Ju mer plågsamma eller tråkiga saker vi har eller har haft i vårt liv, desto större behov av att lägga till det som skapar välbefinnande!

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Men är det inte svårt att få till välbefinnande innan man fått ordning på saker som är jobbiga?

Det är svårt att få ordning på det jobbiga utan välbefinnande!

Ökat välbefinnande ger:

- ökad livlängd
- bättre immunförsvar
- bättre copingstrategier
- mindre sömnproblem
- bättre relationer till andra
- mindre depression och ångest
- bättre självkontroll
- färre hjärtinfarkter
- (... osv!)

www.ucautism.se

PERMA- vad är det och hur kan det se ut i verkligheten?

Att skapa ett gott liv

PERMA

- **P**- Positiva emotioner
(Positiva känslor, skratt, njutning, tillfredställelse, optimism)

www.ucautism.se

Therese	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<ul style="list-style-type: none"> • Bada (ju kallare desto bättre!!) • Kolla på komedier jag kan utantill 				

www.ucautism.se

Lennart	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När personalen klantar sig/snubblar/ gör något fel/tokigt Sovmorgon Vara i stallet				

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Kevin	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Tvättmaskinen				

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Att skapa ett gott liv

PERMA

- **P**- Positiva emotioner
(Positiva känslor, skratt, njutning, tillfredsställelse, optimism)
- **E**- Engagemang
(Flow, intressanta arbetsuppgifter eller intressen)

www.ucautism.se

	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	Åka kickbike Spela kickbikespel på mobilen Kolla på kickbike på Youtube	Träna kickbiketricks i skateparker Bygga kickbikes Redigera kickbike videos på tiktok	Kompisar (som gillar att åka kickbike)	Drömmen om att bli kickbikeproffs	180 barspinn Tail wip (som är kickbikatrix)

www.ucautism.se

Therese	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<ul style="list-style-type: none"> • Bada (ju kallare desto bättre!!) • Kolla på komedier jag kan utantill 	<ul style="list-style-type: none"> • Föreläsa! • Dansa till 90-tals musik och schlager 			

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Lennart	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<p>När personalen klantar sig/snubblar/ gör något fel/tokigt</p> <p>Sovmorgon</p> <p>Vara i stallet</p>	Sudoku			

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Kevin	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Tvättmaskinen	Gymnastikpinnen Kasta löv (när det är sol)			

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Att skapa ett gott liv

PERMA

- **P**- Positiva emotioner
(Positiva känslor, skratt, njutning, tillfredställelse, optimism)
- **E**- Engagemang
(Flow, intressanta arbetsuppgifter eller intressen)
- **R**- Relationer
(Nära relationer, familj, kärlek, intimitet, psykisk och fysisk närhet)

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Therese	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<ul style="list-style-type: none"> Bada (ju kallare desto bättre!!) Kolla på komedier jag kan utantill 	<ul style="list-style-type: none"> Föreläsa! Dansa till 90-tals musik och schlager 	<ul style="list-style-type: none"> Familjen Vännerna (nära och långt borta! På nätet och i verkligheten!) Djuren Arbetskollegor 		

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Lennart	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<p>När personalen klantar sig/snubblar/ gör något fel/tokigt</p> <p>Sovmorgon</p> <p>Vara i stallet</p>	Sudoku	Syster Flickvän		

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Kevin	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Tvättmaskinen	Gymnastikpinnen Kasta löv (när det är sol)	Eva i köket		

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Att skapa ett gott liv

PERMA

- **P-** Positiva emotioner
(Positiva känslor, skratt, njutning, tillfredsställelse, optimism)
- **E-** Engagemang
(Flow, intressanta arbetsuppgifter eller intressen)
- **R-** Relationer
(Nära relationer, familj, kärlek, intimitet, psykisk och fysisk närhet)
- **M-** Mening
(mening med livet, meningsfullhet i livet, syfte, att få vara viktig)

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Therese	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<ul style="list-style-type: none"> • Bada (ju kallare desto bättre!!) • Kolla på komedier jag kan utantill 	<ul style="list-style-type: none"> • Föreläsa! • Dansa till 90-tals musik och schlager 	<ul style="list-style-type: none"> • Familjen • Vännerna (nära och långt borta! På nätet och i verkligheten!) • Djuren • Arbetskollegor 	Tanken på att det jag gör i mitt jobb kan göra åtminstone lite skillnad och förbättra livet för några enskilda personer.	

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Lennart	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<p>När personalen klantar sig/snubblar/ gör något fel/tokigt</p> <p>Sovmorgon</p> <p>Vara i stallet</p>	Sudoku	System Flickvän	Uppgifter som är på riktigt och har en praktisk betydelse. Som att hugga ved	

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Kevin	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Tvättmaskinen	Gymnastikpinnen Kasta löv (när det är sol)	Eva i köket	Att få hjälpa till (ex ta matvagnen till köket, lämna posten, tända och släcka lampor)	

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Att skapa ett gott liv

PERMA

- **P-** Positiva emotioner
(Positiva känslor, skratt, njutning, tillfredsställelse, optimism)
- **E-** Engagemang
(Flow, intressanta arbetsuppgifter eller intressen)
- **R-** Relationer
(Nära relationer, familj, kärlek, intimitet, psykisk och fysisk närhet)
- **M-** Mening
(mening med livet, meningsfullhet i livet, syfte, att få vara viktig)
- **A-** Att uppnå
(ambitioner, att få lyckas, väl avvägda krav, stolthet)

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Therese	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<ul style="list-style-type: none"> Bada (ju kallare desto bättre!!) Kolla på komedier jag kan utantill 	<ul style="list-style-type: none"> Föreläsa! Dansa till 90-tals musik och schlager 	<ul style="list-style-type: none"> Familjen Vännerna (nära och långt borta! På nätet och i verkligheten!) Djuren Arbetskollegor 	Tanken på att det jag gör i mitt jobb kan göra åtminstone lite skillnad och förbättra livet för några enskilda personer.	<ul style="list-style-type: none"> Kratta löv Plugga kriminologi

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Lennart	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<p>När personalen klantar sig/snubblar/ gör något fel/tokigt</p> <p>Sovmorgon</p> <p>Vara i stallet</p>	Sudoku	Syster Flickvän	Uppgifter som är på riktigt och har en praktisk betydelse. Som att hugga ved,	Tydliga praktiska uppgifter som har ett slut, med stöd att dela upp dem i lagom bitar. Ex veden.

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

Kevin	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Tvättmaskinen	Gymnastikpinnen Kasta löv (när det är sol)	Eva i köket	Att få hjälpa till (ex ta matvagnen till köket, lämna posten, tända och släcka lampor)	Pussel Vardagsfärdigheter/ Tydliga praktiska uppgifter som har ett slut och som har klarar självständigt

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

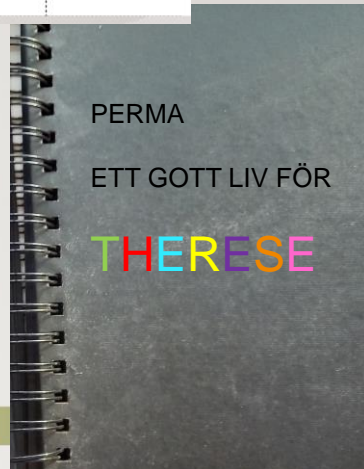
Vad gör vi med det vi hittar när vi letat upp välbefinnandet och lyckan?

Utbildningscenter
AUTISM

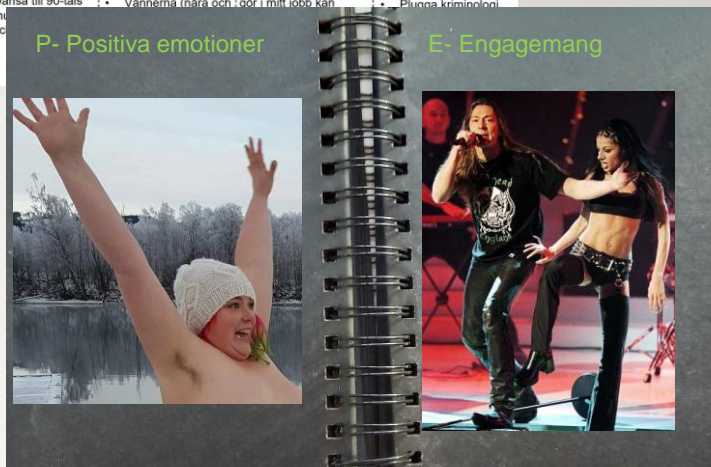
www.ucautism.se

Therese	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<ul style="list-style-type: none"> Bada (ju kallare desto bättre!!) Kolla på komedier jag kan utantill 	<ul style="list-style-type: none"> Föreläs! Dansa till 90-tals musik och slagrar 	<ul style="list-style-type: none"> Familjen Vännerna (nära och långt borta! På nätet och i verkligheten!) Djuren Arbetskollegor 	<p>Tanken på att det jag gör i mitt jobb kan göra åtminstone lite skillnad och förbättra livet för några enskilda personer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kratta löv Plugga kriminologi

www.ucautism.se

Therese	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<ul style="list-style-type: none"> Bada (ju kallare desto bättre!!) Kolla på komedier jag kan utantill 	<ul style="list-style-type: none"> Föreläs! Dansa till 90-tals musik och slagrar 	<ul style="list-style-type: none"> Familjen Vännerna (nära och långt borta! På nätet och i verkligheten!) Djuren Arbetskollegor 	<p>Tanken på att det jag gör i mitt jobb kan göra åtminstone lite skillnad och förbättra livet för några enskilda personer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kratta löv Plugga kriminologi

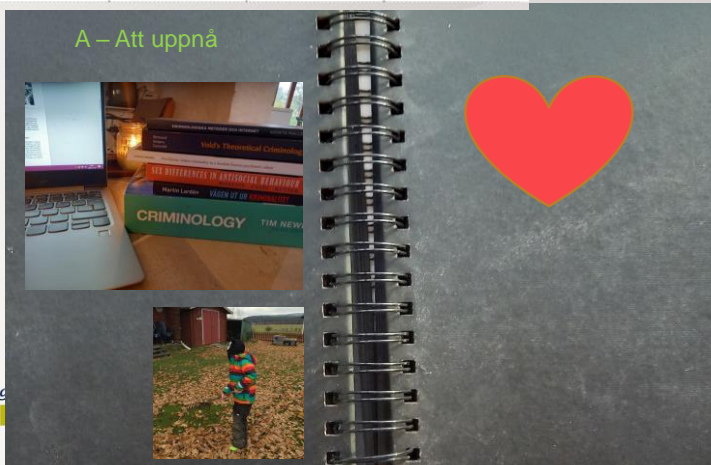
www.ucautism.se

Therese	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<ul style="list-style-type: none"> Bada (ju kallare desto bättre!!) Kolla på komedier jag kan utantill 	<ul style="list-style-type: none"> Föreläsa! Dansa till 90-tals musik och slaglager 	<ul style="list-style-type: none"> Familjen Vännerna (nära och långt borta! På nätet och i verkligheten!) Djuren Arbetskollegor 	Tanken på att det jag gör i mitt jobb kan göra åtminstone lite skillnad och förbättra livet för några ensstaka personer.	<ul style="list-style-type: none"> Kratta löv Plugga kriminologi

uautism.se

Therese	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	<ul style="list-style-type: none"> Bada (ju kallare desto bättre!!) Kolla på komedier jag kan utantill 	<ul style="list-style-type: none"> Föreläsa! Dansa till 90-tals musik och slaglager 	<ul style="list-style-type: none"> Familjen Vännerna (nära och långt borta! På nätet och i verkligheten!) Djuren Arbetskollegor 	Tanken på att det jag gör i mitt jobb kan göra åtminstone lite skillnad och förbättra livet för några ensstaka personer.	<ul style="list-style-type: none"> Kratta löv Plugga kriminologi

uautism.se

Kevin	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Tvättmaskinen	Gymnastikpinnen Kasta löv (när det är sol)	Eva i köket	Att få hjälpa till (ex ta matvagnen till köket, lämna posten, tända och släcka lampor)	Pussel Vardagsfärdigheter/ Tydliga praktiska uppgifter som har ett slut och som har klarar självständigt

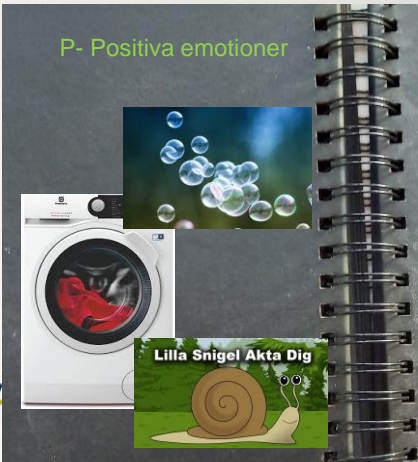
PERMA
BRA DAGAR I I SKOLAN FÖR
KEVIN

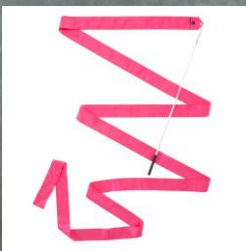

www.ucautism.se

Kevin	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Tvättmaskinen	Gymnastikpinnen Kasta löv (när det är sol)	Eva i köket	Att få hjälpa till (ex ta matvagnen till köket, lämna posten, tända och släcka lampor)	Pussel Vardagsfärdigheter/ Tydliga praktiska uppgifter som har ett slut och som har klarar självständigt

P- Positiva emotioner

E- Engagemang

www.ucautism.se

Kevin	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Tvättmaskinen	Gymnastikpinnen Kasta löv (när det är sol)	Eva i köket	Att få hjälpa till (ex ta matvagnen till köket, lämna posten, tända och släcka lampor)	Pussel Vardagsfärdigheter/ Tydliga praktiska uppgifter som har ett slut och som har klarar självständigt

R - Relationer

M- Mening

.uautism.se

Kevin	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Tvättmaskinen	Gymnastikpinnen Kasta löv (när det är sol)	Eva i köket	Att få hjälpa till (ex ta matvagnen till köket, lämna posten, tända och släcka lampor)	Pussel Vardagsfärdigheter/ Tydliga praktiska uppgifter som har ett slut och som har klarar självständigt

A – Att uppnå

.uautism.se

	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När personalen klanar sig/snubblar/ gör något fel/tokigt Sovmorgon Vara i stallet	Sudoku	Syster Flickvän	Uppgifter som är på riktigt och har en praktisk betydelse. Som att hugga ved	Tydliga praktiska uppgifter som har ett slut, med stöd att dela upp dem i lagom bitar. Ex veden.
Hur kan vi öka dem?	Uppmärksamma gärna när det blir tokigt Aktivitetsanalys av frukost/kaffeinstruktion	Kopiera nya sudukon ur boken på kontoret så det alltid finns vid blå fåtöljen	Fråga om han vill bjuda hem syster när ni gör helgplaneringen. Vid handling- Påminn om att han brukar vilja ha kvar pengar till fika om han vill köpa många lotter.	Se till att där är någon praktiskt varje dag på planeringen. Ex. Ved eller återvinning. Be L om hjälp när det är något praktiskt som behövs göras! Kan han hjälpa vaktmästare Göran på måndagar?	Se till att hugga ved står på planeringen. Utöka stalluppgifterna?
Hur ofta är målet?		Minst en fåtöljstund varje dag (gärna fler, speciellt i april och maj)			

	Positiva emotioner	Engagemang	Relationer	Mening	Att uppnå
Vilka situationer?	När någon sjunger Jagalek/tafatt Titta på tvätt maskinen	Gymnastikpinnen Kasta löv (när det är sol)	Eva i köket	Att få hjälpa till (ex ta matvagnen till köket, lämna posten, tända och släcka lampor)	Pussel Vardagsfärdigheter/ Tydliga praktiska uppgifter som har ett slut och som har klarar självständigt
Hur kan vi öka dem?	Prova med bildstod för jaga-lek Skriv en lista på favorit-sånger	Se till att pinnen inte försvinner (ska alltid ligga i skåpet i hallen) Sätt bilden på pinnen på välja	Låt honom följa med till köket och hämta frukt/lämna matvagnen och säga hej till Eva.	Kan han hjälpa till med återvinningen?	Fylla på/byta ut 25 bitars pussel (kolla med andra klassen) Prova att utveckla titta på tvätten till en aktivitet med instruktioner.
Hur ofta är målet?		Så ofta som behövs (dvs han ska alltid möjlighet att visa att han behöver pinnen)			Tvättstugan varje torsdagar (utveckla färdigheten steg för steg)

Sammanfattning

- Kartlägg välbefinnandet, räkna skratten och stötta relationerna!

www.ucautism.se

Sammanfattning

- Kartlägg välbefinnandet, räkna skratten och stötta relationerna!
- Var kreativ när det kommer till att använda det som kommer fram.
  - Använd informationen för att öka antalet situationer
  - För in utvärdering av PERMA i mallar och dokument
  - Skapa en bok att titta i tillsammans? En video? En spotifylista?
- Börja gärna med dig själv MEN:

Glöm aldrig att utgå helt ifrån vad som är meningsfullt/positivt/viktigt/engagerande för huvudpersonen

- Vänta inte tills det svåra är löst, se det som ett sätt att lösa det svåra!

www.ucautism.se

[www.facebook.com/
Utbildningscenter Autism](https://www.facebook.com/UtbildningscenterAutism)
Therese Waldenborg AB

AUTISM

www.ucautism.se

42

TACK FÖR ATT NI LYSSNAT!

Gå ut i världen och skapa goda liv!

Utbildningscenter
AUTISM

www.ucautism.se

43